

Täysistunto

Keskiviikko 3.10.2018 klo 14.01—17.48

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 154/2018 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Nyt jatketaan 2.10.2018 pidetyssä täysistunnossa keskeytynyttä keskustelua.

Keskustelu

17.05 **Peter Östman kd:** Arvoisa puhemies! Laki eläinten hyvinvoinnista on yksi tärkeimmistä säädöksistä, joka koskee kaikkea eläintenpitoa, eläimen omistajan vastuita ja velvollisuuksia. Luojamme on asettanut ihmisen viljelemään ja varjelemaan maata, eli vastuu luomakunnasta velvoittaa meitä.

Arvoisa puhemies! Tässä eläinsuojelulain uudistamisessa otetaan huomioon uusin tutkimustieto eläinten tarpeista ja hyvinvoinnin vaatimuksista. Tämän työn tueksi on teetetty asiantuntijaselvityksiä muun muassa lehmien pidosta parsinavetoissa ja pihatoissa, sikojen tiineytyshäkkien käytöstä sekä useista muista aiheista.

On syytä muistaa, että kotimainen ruuantuotanto takaa huoltovarmuutemme. Tämä on myös sisäisen turvallisuuden kysymys. Suomessa moni asia on jo nyt tuotantoeläimillä paremmin kuin muualla maailmassa. Suomessa eläimet voivat hyvin: eläintauteja on vähän, ja lääkkeitä käytetään vähän. Suomalaiset maatalousyrittäjät ovat valinneet kotieläintuotannon strategiaksi vastuullisuuden ja laadun, ja eettisen laadun yksi ulottuvuus on eläinten hyvinvointi.

Elintarvikkeiden saatavuus ja laatu ovat pitkälti kiinni perheviljelmiin perustuvasta elintarviketuotannosta. Puhtaiden, kotimaisten maataloustuotteiden kysynnän lisäämistä ja tuottajahintojen korottamista tulee siksi edistää ja jalostamista vientiin tulee myös tukea. Kuluttajien palvelemiseksi ruuan jäljitettävyyttä pitää myös parantaa, ja tästä syystä valtiovallan tulee kehittää elintarviketuotannon eettisyyttä ja toimia eläinten kohtelun parantamiseksi sekä ruuan jäljitettävyyden lisäämisen puolesta myös Euroopan unionissa.

Arvoisa puhemies! Jokaisen suomalaisen on ymmärrettävä, mihin laki velvoittaa. Kansallinen lainsäädäntömme ei saisi heikentää kotimaisten kotieläintuotteiden kilpailuasemaa muita EU-maita tiukemmilla eläintenpidon normeilla. Siksi pidän äärimmäisen tärkeänä, että uudistettavasta eläinsuojelulaista tulee laki, joka huomioi sekä tuotantoeläinten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2018 vp

että maatalousyrittäjien hyvinvoinnin ja varmistaa kotimaisen maataloustuotannon jatkuvuuden. Eli eläinsuojelulaissa pitää totta kai huomioida eläinten hyvinvoinnin mutta myös suomalaisen tuotannon intressit kokonaisuutena. Lain pitää antaa sellaiset raamit, että se edelleen mahdollistaa suomalaisen tuotannon, koska jos oma kotieläintuotantomme ajetaan ahdinkoon, ruoka tulee muualta. Siihen emme voi vaikuttaa, jolloin meiltä tulee hyvinvointivuotoa.

Arvoisa puhemies! Vielä muutama sana turkistarhauksesta. Turkistarhaus on alueellisesti tärkeä elinkeino ja samalla sen tuotteet merkittäviä vientituotteita Suomelle. Turkiseläinten hyvinvoinnista ja eläintensuojelun periaatteiden toteutumisesta pitää tietysti huolehtia hyvin. Suomalaisessa turkistilasertifiointissa on useita lainsäädännön ylittäviä hyvinvointikriteerejä, ja Suomen turkiselinkeino on sitoutunut eläinten hyvinvoinnin jatkuvaan parantamiseen. Turkiskasvattajat myös takaavat kaikille eläimille säännöllisen ja jatkuvan vedensaannin. Julkisuudessa on esiintynyt virheellisiä väittämiä turkiseläinten vedensaannista. Kuitenkin on niin, että kaikki turkiseläimet ovat aina saaneet puhdasta vettä säännöllisesti ja päivittäin.

Arvoisa puhemies! Näistä lähtökohdista katson, että hallituksen lakiesitys eläinten hyvinvoinnista on pääpiirteittäin hyvin linjassa KD:n periaatteiden mukaisesti, ja maa- ja metsätalousvaliokunnan käsittelyssä voimme sitten tarkemmin analysoida tätä esitystä.

17.10 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Pitkän eilisen keskustelun jälkeenkin ansiokkaasti suodaan hetki tänäänkin vielä käydä läpi tätä lakia eläinten hyvinvoinnista, koska keskustelu illalla jäi merkittävästi kesken. Ihmettelen kyllä sitä, että salissa ei tämän enempää ole puolueitten edustajia keskustelemassa tästä merkittävästä lakiuudistuksesta, joka oikeasti on pitkän valmistelun tulos ja on myöskin merkittävä kokonaisuus, kun pohditaan koko elintarvikeketjun tulevaisuutta Suomessa. Puhutaan sitten ruokaturvasta tai puhutaan huoltovarmuudesta, niin eläinten hyvinvointi, herra puhemies, on siinä aivan keskeinen asia.

Kokonaisuudessaan tämä lakiesitys on äärimmäisen hyvin koottu. Totta kai sieltä löytyy vielä asioita, mitä edustaja Östmankin otti esille äsken, ja valiokunnassa meidän pitää tähän asiaan perehtyä hyvin tarkkaan ja yksityiskohtaisesti ja kuulla asiantuntijoita ja miettiä niitä, että me löydämme tästä sellaisen kokonaisuuden, jonka me voimme valiokunnan mietinnössä toivottavasti yksimielisesti tuoda sitten saliin.

Me puhumme paljon erilaisista yksityiskohdista, joista meillä on varmasti erilaisia mielipiteitä, ja se tulee tässä monta kertaa jopa vähän asenteelliseksi, niin että ei mennäkään enää välttämättä se kokonaisuus edellä vaan pohditaan sitä, että joku yksittäinen asia on ideologinen, ja sen jälkeen sitä halutaan myöskin painokkaasti lainsäädäntöön tuoda. Minä lähdän itse vahvasti liikkeelle siitä, että meidän täytyy huolehtia tarkkaan se kokonaisuus niin, että me tällä lailla oikeasti voimme taata... Nykyisin Suomessa me olemme kärkimaita eläinten hyvinvoinnissa, mutta ainahan me voimme pystyä parempaan, ja tällä lailla meidän pitää nimenomaan pystyä tästä vahvasta tilanteesta kasvamaan vielä entistä vahvemmaksi ja arvostetummaksi eläinten hyvinvoinnin osalta eri valtioitten silmissä.

Arvoisa puhemies! Täällä taisi edustaja Östmankin käyttää äsken puheenvuorossaan ”hyvinvointivuotoa”. Se on hyvin tärkeä meidän nähdä tässä kokonaisuudessa, että me emme tee sellaisia ratkaisuja lainsäädännöllä, joilla me teemme mahdottomaksi tuottaa elintarvikkeiden raaka-aineita kotieläintiloilla ja annamme sen elintarviketuotannon valua omien rajojemme ulkopuolelle. Sen jälkeen me emme voi millään tavalla vaatia emmekä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2018 vp

me voi olla välttämättä tietosiakaan siitä, millä tavalla eläinten hyvinvointi on toteutettu niissä maissa, joista eläinperäinen raaka-aine meille tulee joko teollisuuden raaka-aineeksi taikka valmiina tuotteina kuluttajatiskeihin. Elikkä tässä puhutaan hyvinvointivuodosta, ja on äärimmäisen tärkeää, että emme lainsäädännöllä tuo tuotannolle niin raskaita reunaehdoja, että se supistuu jopa niin minimiin, että me olemme sen jälkeen Ruotsin tiellä, missä muun muassa sianlihan tuotanto on alle puolet omasta tarpeesta ja näin ollen se on myöskin niin kuin korvaamaton tilanne. Tämä tarkoittaa sitä hyvinvointia, ja toivon myöskin, että emme ajattele sitä niin, että sellainen asia, mikä on pois silmistä, on sen jälkeen pois mielestä, vaan meidän pitää entistä vastuullisemmin myöskin kantaa siitä vastuuta, mitä meidän kuluttajat tänä päivänä ja mitä tulevaisuuden kuluttajat tulevat ruokakaupasta elintarvikkeena omaan pöytään tuomaan, ja sitä kautta turvataan näilläkin lainsäädäntöyksityiskohdilla ja päätöksillä se, että vastuullisesti tuotettu kotimainen ruoka on meille aina tulevaisuudessakin mahdollisuus.

Arvoisa puhemies! Täällä myöskin eilen illalla käytiin vahvaa debattia erilaisista asioista, ja täällä tuli esille myöskin turkistuotanto, joka on tässä lainsäädännössä edelleenkin yksi elinkeino, jota ei olla siis kieltämässä. Eilen illallakin tuli monessa puheenvuorossa esille se, että miksei tätä voida kieltää pitkällä siirtymäajalla, jotta me voisimme mennä sitten jonkun tahdon mukaan, niin että meillä jatkossa ei enää turkistuotantoa olisi. Täällä sallissa tuotiin eilen illalla esille myöskin sitä, että pitkällä siirtymäajalla tuotaisiin myöskin vaihtoehtomalleja näille tuottajille. Mutta hyvät ajatukset eivät aina välttämättä ole toteuttamiskelpoisia, koska minä ainakin tiedän ja tunnen monen turkistuottajan tilanteen. Jos heille tarjottaisiin pitkää siirtymäaikaa siirtyä johonkin toisenlaiseen kotieläintuotantoon, se ei ole aidosti heille vaihtoehto. He ovat turkistuottajia jo monessa sukupolvessa, ja se, että sinne ruvetaan miettimään jotain muuta kotieläintuotantoa, ei ole aito vaihtoehto. Sitä ei voida argumentoida siltä osin todellisuudesta.

Meidän pitää nähdä myöskin turkistuotanto meillä arvokkaana elinkeinona ihan juuri siitä syystä, että se on meille iso viennin eurojen tuoja, ja emme me myöskään voi tuudittautua siihen näkemykseen, että jos me emme tuota turkiksia, niin meillä ei myöskään kuluttajapinnassa turkiksia näy. Taas mennään vastuuttomasti — pois silmistä, pois mielestä.

Arvoisa puhemies! Tässä tällaista vapaata ajattelua tästä vahvasta lainsäädännöstä, ja sitä haluan kuvailla, että tämän merkitys on niin paljon suurempi kuin pelkästään se, että kääntyykö se emakko siellä porsashäkissään, onko lehmä kiinni kaulastaan parressa vaiko pihatossa, vaan tässä puhutaan nimenomaan kotimaisen, suomalaisen ruuan tulevaisuudesta ja siitä, että meillä aidosti mahdollisuus kotimaiseen elintarviketuotantoon jatkossakin säilytetään.

Monta kertaa arvostellaan myös sitä, että kun puhutaan eläinten hyvinvoinnista, niin tulevat ne eurot ja kannattavuus esille. Se on väistämätön tosiasia. Meidän maatalous on tänä päivänä semmoisessa tilanteessa, varsinkin kotieläintilat ja totta kai myöskin kaikki kasviviljelytilat, että siellä tarkkaan katsotaan sitä, että tehostamisen mahdollisuutta ei juurikaan enää ole, ja lisälainsäädännön kautta tulevat kustannuserät on aina tarkkaan mietittävä, että ovatko ne oikeasti meidän tilalla toteuttamiskelpoisia ja välttämättömiä. Jos me tässä kohtaa lainsäädännöllä hirveästi menemme kiristämään, tulee tilanne, jossa väistämättä monet kotieläintilat luopuvat tuotannosta.

Arvoisa puhemies! Näillä sanoilla kannatan tätä hallituksen tuomaa esitystä eläinten hyvinvoinnista, ja tämä varmasti valiokunnassa äärimmäisen tarkkaan käydään lävitse.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2018 vp

17.17 Juha Pylväs kesk: Arvoisa puhemies! Eilen täällä salissa käytiin varsin pitkä ja perusteellinen keskustelu tästä laista eläinten hyvinvoinnista ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Keskustelu rönsyili hyvin paljon laidasta laitaan. Itseäni hirvittävästi häiritsi keskustelun painottuminen näihin tuotantoeläimiin, elikkä hyvin vahvasti oltiin keskustelun tiimoilta tuotantoeläinten hyvinvoinnista murhetta kantamassa.

Tähän lakiin on hyvin nostettu nyt eläinten pitopaikkaa, hoitoa ja kohtelua koskevia säännöksiä, joita Suomessa on varsin pitkälle ja hyvin jo viety eteenpäin ja tämän lain myötä entistä parempaan tasoon. On varsin hyvä, että myös nämä eläinlajit ja eläimet, joita voidaan pitää tuotantoeläiminä ja seura- ja harrastuseläiminä, on nyt kirjattu tänne, lähinnä seura- ja harrastuseläimet sekä sirkuseläimet. Niistäkin on erilliset maininnat, että mitä tahansa luonnostaan vapaana olevia eläimiä ei voida pitää nyt sitten enää sirkus- tai harraste- tai lemmikkieläiminä. Erittäin hyviä esityksiä.

Elisessä keskustelussa nousi myös Suomen eläinten hoidon taso, varsinkin tuotantoeläinpuolella. Meillä on edelleen sioilla saparot ja kanoilla nokat, ja monessa Euroopan maassa tällaisesta eläinten hyvinvoinnista tuotantoeläinpuolella ei voi muuta kuin haaveilla. Sen verran hyvällä mallilla meillä on nämä asiat moneltakin osin tuotantoeläinten osalta.

Laissa on myös hyvin otettu kantaa tähän vesiasiaan. Nyt tänne on määritelty, että eläimillä pitää olla jatkuvasti vettä saatavilla. Tuotantoeläinten osalta tämä jatkuva vedensaanti on kohtuu helppo järjestää. Tuottajat, jotka eläinten kanssa ovat tekemisissä, kantavat jatkuvasti huolta siitä, että eläimillä on riittävästi vettä saatavilla myös silloin, kun on lämpimämpää keliä eli vedenkulutus on suurempaa, sekä myös silloin, kun on kylmempää ja vesi saattaa muun muassa jäätyä astioihin. Siitä huolimatta tuottajat kyllä kantavat huolta näistä eläimistään. Nyt kun se on kirjoitettu lain tasolle, myös näihin lemmikkieläimiin nämä säännökset tulevat sitten ulottumaan. Myös näille lemmikkieläimille, jotka useissakin tapauksissa päivän joutuvat olemaan päineen siellä asunnossa, turvataan nyt jatkuva vesi, elikkä myös lemmikkieläimillä on tämä vesiasia turvattuna, niin että siellä ei koiran tarvitse olla päivää ilman juomista, vaan sinne on lakiin kirjattu, että eläinten pitää myös vesi saada.

Ongelmanahan, johon ei tässä laissa nyt vielä vahvasti otettu kantaa, ovat nämä lemmikki- ja harraste-eläinten valvonta-asiat. Tuottajilla ja tuotantoeläimillä valvonta on säännöllistä. Hyvin usein eläinlääkäri käy tilalla tarkastamassa eläimiä tukiehtojen ja eläinten hoidon takia, ja samalla tulee tämä valvonta tehtyä, että eläimiä hoidetaan lakien ja säädösten mukaisesti, mutta lemmikkieläinten osalta valvonta on vielä hyvin paljon epävarmempaa. Siellä hyvin pitkälle voi tämmöistä eläinten väärinkohtelua tapahtua ennen kuin se tulee viranomaisten tietoon ja sen jälkeen siihen pystytään puuttumaan, eli siihen tässä laissa vielä jäi pieni puute.

Kokonaisuutena tämä laki on erittäin kannatettava, ja niin kuin täällä on aiemmin jo todettu useampaankin otteeseen, valiokuntatyöskentelyssä tullaan varmasti hyvinkin perusteellisesti vielä asiantuntijakuulemisten myötä tätä teoriaa, joka on lakiin kirjoitettu, suhteuttamaan, miten se käytäntöön toimii. Lakiin ei tule kirjoittaa kumminkaan sellaisia, jotka käytännössä ovat mahdottomia toteuttaa, elikkä asiantuntijakuulemisissa varmaan vielä sitten moneltakin osaa tullaan tätä lakikokonaisuutta täydentämään.

17.22 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puhemies! Suomalaiset arvostavat eläimiä, ovat kiinnostuneita ja pitävät tärkeänä edistää niin lemmikkieläinten, luonnonvaraisten villi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2018 vp

eläinten kuin tuotantoeläinten hyvinvointia. Samaan aikaan, kun kiinnostus eläinten hyvinvointia kohtaan on vahvassa kasvussa, myös elintarvikealan ja kaupan pyrkimykset eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi lisääntyvät. Eläinten hyvinvoinnin entistäkin paremmin huomioiva tuotanto sekä eettisyydestä viestivä markkinointi kasvaa. Nykyaajan kuluttajat ovat tarkkoja. Myös lainsäätäjän kannattaa olla tarkkana siitä, millä aikataululla, minkäkoisin askelin eläinten hyvinvointia edistetään lainsäädännöllä.

Ihmisen hoidossa olevien eläinten hyvinvointi riippuu ensi sijassa aina eläinten hoitajista. Kun ihmisillä on asiat kunnossa, he huolehtivat eläimistään hyvin. Se on selvää. Laki antaa raamit minimivaatimuksista. Moni eläintenomistaja, hoitaja ja kotieläintuottaja tekee eläinten hyvinvoinnin eteen jo nyt paljon enemmän kuin minimivaatimukset edellyttävät. Suomalaisen kotieläintuotannon etu on varmistaa se, että kuluttajat jatkossakin haluavat ostaa kotimaisen, vastuullisen ja eettisen tuotannon ruokaa. Eläinten hyvinvoinnin vaatimuksista aiheutuvia kustannuksia puolestaan kuuluu kohtuuden nimissä jakaa tuottajien ja valtion kesken. Meidän on tehtävä enemmän sen eteen, että korkeista eläinten hyvinvoinnin vaatimuksista seuraa markkinoilla myös selkeä taloudellinen hyöty tuottajalle. Myös tuotteiden erikoismerkintöjä markkinoilla ja kestävyyskriteerien hyödyntämistä julkisissa hankinnoissa tulee vahvasti edistää.

Tämän lakiesityksen tarkoituksena on eläinten hyvinvoinnin edistäminen ja suojelu sekä eläinten kunnioituksen ja hyvän kohtelun lisääminen. Se on selkeä tavoite. Tavoitetason tarkemmista kriteereistä on monia näkemyksiä. Lakikokonaisuudessa painotetaan eläinten hyvinvoinnin tärkeyttä ja puututaan moniin epäkohtiin, kuten ääripiirteiden jalostamiseen, emakoiden tiineytyshäkkeihin ja kivunlievitykseen tietyissä toimenpiteissä. Lisäksi lakiin kirjataan suurimmalle osalle eläimistä jatkuva juomaveden saanti. Myös koirien tunnistusmerkintä olisi tulossa pakolliseksi, ja eläinten hyvinvoinnin valvontaa koskevaa sääntelyä parannetaan liittyen valvontaviranomaisen keinoihin puuttua epäkohtiin. Hallituksen lakiesitys vaikuttaa siltä, että suunta on aivan oikea.

Ongelmaksi koettuja puutteita kuitenkin nousee niistä yksityiskohdista ja poikkeuksista, jotka tekevät tavoitetasosta paikoin turhan vaatimattoman. Hallituksen lakiesitykseen ehdotetaan lisättäväksi vaatimus siitä, että ihmisen hoidossa olevan eläimen tulisi voida toteuttaa eräitä olennaisia käyttäytymistarpeitaan. Joissakin tapauksissa olennaisia lajityypillisiä tarpeita jätetään hallituksen lakiesityksessä kuitenkin paikoin huomioimatta. Sitä on kritisoitu. Nykytiedon mukaan eläinten hyvinvoinnin merkittävä perusta on eläimen mahdollisuus toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistä, kuten liikkua, levätä, muodostaa sosiaalisia suhteita, tutkia ympäristöään ja ruokailla. Tämä pohja-ajatus näkyy muun muassa eläinten hyvinvoinnin asiantuntijatahona pidettävän Eläinlääkäriliiton tämän lain valmisteluun antamissa lausunnoissa.

Arvoisa puhemies! Lainsäädännön arviointineuvosto on pitänyt myönteisenä sitä, että lakiesityksessä on yksityiskohtainen ja kattava kuvaus maatalousyrittäjille ja viranomaisille aiheutuvista vaikutuksista. On kuvattu perusteellisesti keskeiset tavoitteet ja kohderyhmät sekä hyödynnetty erilaisia selvityksiä ja tutkimuksia, joiden avulla vaikutuksia on arvioitu. Vaikka lakia on valmisteltu näin huolella, arviointineuvosto kritisoi sitä, mitä mekin kritisoimme: hallituksen lakiesityksessä ei juurikaan ole käsitelty vaihtoehtoisia tapoja parantaa eläinten hyvinvointia. Kun joidenkin eläinten kytkettynä tai liikkumista voimakkaasti rajoittavissa häkeissä pitäminen sallitaan taloudellisiin ja tuotannollisiin syihin vedoten, olisi selostettava tarkemmin näitä syitä ja annettava kuva myös kokonaiskustannuksista ja niiden jakautumisesta yrittäjien ja valtion kesken.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2018 vp

Suomen eläinsuojelulainsäädännön tasosta verrokkimaihin nähden ei lakiesityksestä kaikilta osin saa riittävää kuvaa. Esityksen perusteella tulisi kyetä hahmottamaan yhtäältä eläinten hyvinvointia parantavien tavoitteiden ja toisaalta maatalouselinkeinon kilpailukyvyn liikkumavaraa.

Arvoisa puhemies! On selvää, että tämän lakiesityksen yhteydessä ja laajassa kirjossa tämän lakiesityksen ulkopuolista lainsäädäntöämme on haettava ratkaisuja, joilla turvataan sekä eläinten hyvinvointia että pitkällä tähtäimellä taloudellisesti, eettisesti ja sosiaalisesti kestävää kotimaista ruokajärjestelmää. Näitä asioita ei tarvitse eikä pidä ajaa pysyvään ristiriitaan.

17.27 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Intouduin vielä ottamaan puheenvuoron edustaja Halmeenpään puheenvuoron jälkeen. Hieman ihmetyttää sellainen yksittäinen pieni kokonaisuuden osa, koska tähän on saatu lausuntokierroksella noin 400 mielipidettä, kannanottoa erityyppisiltä järjestöiltä, tuottajilta, ja täällä aika moneen kertaan kuultiin jo eilen illallakin se, että Eläinlääkäriliitto sitä, Eläinlääkäriliitto tätä, elikkä hirveän korkealle nostetaan Eläinlääkäriliiton lausunto myöskin monessa kohtaa. Minä arvostan Eläinlääkäriliittoa tosi korkealle ja olen käynyt Eläinlääkäriliiton tilaisuuksissa myöskin kuuntelemassa tämänkin asian valmistelun aikana, mitä he ovat mieltä, mutta meidän pitäisi katsoa myöskin yhtä tarkkaan ja katsomme varmasti valiokuntatyöskentelyn yhteydessä niitä muita lausuntoja ja arvioimme sitä kokonaisuutta. Mutta halusin vain tämän tuoda esille, että monessa eri lausunnossa on tosi moneen asiaan otettu kantaa.

Se tosiasia on myöskin nimenomaan meidän jokaisen tunnustettava ja tiedostettava, mihinkä edustaja Halmeenpääkin äsken viittasi, että viljelijät, tuottajat tekevät tänä päivänä huomattavasti enemmän kuin minimivaatimus edellyttää. Meillä on monessa tuotantoketjussa tuottajilla erilaisia hyvinvointivaatimuksia, jotka ovat merkittävästi nykyisen lainsäädännön ylitse, ja niitä tullaan hyvinvointisopimuksilla, tuotantosopimuksilla valvomaan ja ollaan valvottu kaiken aikaa, ja siltä osin ollaan vastuullisesti menty myöskin vaatimustasossa kiitettävämpään suuntaan.

Sitten kun puhutaan tuottajien hyvinvoinnista ja eläinten hyvinvoinnista, niin ne kulkevat tavallaan käsi kädessä. Jos tuottajan hyvinvointi brakaa, ilman muuta silloin työkyky heikkenee. Me tiedämme kaikki, että jos työkyky rupeaa heikkenemään, myöskin työn tuottavuus on silloin kortilla. Elikkä totta kai äärijuuttuja on tullut myöskin kotieläintiloilla, joissa eläinten hyvinvointi on jäänyt hoitamatta, mutta täytyy muistaa se tosiasia, että tänäkin päivänä moni kotieläintuottaja, tuotantoeläinten hoitaja joutuu tekemään myöskin sairaana päivittäisiä työrutiineitaan. Ja se on sellainen asia, mikä meidän pitää myöskin huomioida, että siellä eletään koko ajan äärirajoilla jaksamisen kanssa, ja tietysti myöskin ensi vuoden talousarviossa, kun sitä ruvetaan käsittelemään, on tähän hyvinvointiin merkittävästi satsattu, ja se on tärkeä asia. Mutta täytyy muistaa nämäkin tässä koko ajan mukana.

17.30 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Täytyy nyt ensinnäkin kommentoida sitä, jos on kuulostanut pahalta eilen illalla, että joku ottaa Eläinlääkäriliiton lausuntoja ja tuo niitä täällä esille. Sanoisin, että he ovat ehkä eläinten hyvinvointiin kaikkein parhaita asiantuntijoita antamaankin lausuntoja. Eli on kyllä ihan merkittävää, että sellainen näkemys täällä sanotaan, jos se on jollakin lailla vastakkain sitten sen esityksen kanssa, mikä käsitellyssä on.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2018 vp

Hyvä tässä on nyt, kun täällä ei ole kukaan ärsyttämässä edustajaa kiihdyksiin, kertoa, että täällä on hyviä asioita. Yhtenä sellaisena on kuitenkin tämä kameravalvonta, kuinka se nyt sinne on kirjattukin. Olisin toki toivonut, että sitä olisi avattu enemmän, ilman että tulee semmoista tirkistely- ja käyttämismentaliteettia siihen, koska me tiedämme, että laadukkaat kotimaiset tuotantoeläimet ja niitten hyvinvointi merkitsevät kuluttajille todella paljon ja he ovat valmiita siitä maksamaan — eli tässä kohtaa olisi avattu vähän tämmöisen vapaaehtoisen kameravalvonnan tuomista tähän lainsäädäntöön, niin että me olisimme pystyneet siirtymään enemmän omavalvontaan venyttämällä vähän EU-valvonnan raameja, että me olisimme saaneet sitä tiheää tarkastuskäyntien määrää, joka rasittaa tuotantoeläintiloja, lykättyä sinne omavalvonnan puolelle, niin kuin se sitten mahdollista olisi. Se olisi ollut meillä Suomen kanta: että meillä se on hyvällä tasolla. Voi sanoa, että aina on yksi mätä omena siellä korissa, mutta joka tapauksessa eläinten hyvinvointi on tuottajalle erityisen tärkeä asia juuri sen takia, että hyvinvoiva tuotantoeläin on tuottava eläin, ja sen eteen tarvitsee ponnistella.

Samalla olisi ollut tosi hienoa, jos meillä olisi ollut sellainen suunta, kun nyt tätä parsinavettakeskustelua käydään, että sitä asiaa olisikin kyetty tässä kohtaa vaikka hallituksen esityksen perusteluissa vähän kääntämään niin, että jatkossa tulee kehittää niin, että investointitukea voisivat saada juuri ne parsinavetat, joihinkä halutaan rakentaa jaloittelutiloja, niin että jaloittelu on myös talviaikaan mahdollista. Tiedän, että tällaisia parsinavettoja on, joihin tilalliset ovat hakeneet investointitukea mutta eivät ole saaneet.

17.33 Juha Pylväs kesk: Arvoisa puhemies! Häiritsee edelleen tämä hyvin vahvasti tuotantoeläimiin keskittynyt keskustelu, kun puhutaan eläinten hyvinvointilaista. Minun käsittääkseni niihin eläimiin kyllä kuuluvat kaikki muutkin eläimet kuin tuotantoeläimet, ja niitä muitakin eläimiä on yllättävän paljon tässä maassa. Toivoisin, että myös näistä eläimistä kannettaisiin yhtä suurta huolta kuin tuotantoeläimistä.

Toki ymmärränhän sen, että tuotantoeläimiä valvotaan hyvin paljon. Siellä käy eläinlääkäri, ja niitä seurataan, tehdään tilastoja, tutkitaan, miten tuotantoeläimiä pidetään, hoidetaan ja miten ne käyttäytyvät. Ymmärrän toki, että siitä aiheesta on helppo keskustella. Mutta kyllä minä kantaisin entistä enempi huolta niistä lemmikkieläimistä, joissa sitä valvontaa on huomattavasti vähempi. On hyvin pitkälle niiden lemmikkieläinten omistajien vastuulla, miten he niitä kohtelevat, ja viranomaiset sattuvat sitten tietämään vain niistä ääritapauksista, kun ne eläimet ovatkin todella huonolla kohtelulla. Vasta sitten tulee viranomaisten tietoon ja julkisuuteen, että myös niitä lemmikkieläimiä voidaan kohdella huonosti. Valitettavasti tässäkään laissa ei päästä nyt sitten ihan siihen asti kiinni.

Tähän lakiin on kirjattu, että tavoitteena on, että eläinten hyvinvointiin vaikuttaa eläimien mahdollisuus toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistä. No, aika monesti tulee kyllä mieleen, että se kotirotti, joka juoksee siellä pienessä häkissä, tai se hamsteri, joka vetää sillä rullalla niitä omia kilometrejänsä, on kyllä kaukana eläimen lajityypillisestä käyttäytymisestä. Mutta siitä me emme kanna huolta ollenkaan, ja minua kyllä hirveästi hämmästyttää tämä keskustelu siltä osin, että kaikista eläimistä ei huolehditakaan samalla mallilla. Tai sillä käärmeellä, sillä kuristajakäärmeellä, joka on viety eksoottisena eläimenä sinne kaksioon, lajityypillinen käyttäytyminen on sitä, että tämä eläin metsästää kuristamalla riis-taeläimiä. No, ei siellä paljon ole muita kuin ne omat hoitajat, joita siellä voi metsästää. Että kyllä tässä myös lemmikkien osalta on keskusteltavaa, ja minä toivoisin, että se keskustelu olisi myös ihan aidosti kaikkia eläimiä koskevaa ja kaikista eläimistä kannettaisiin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2018 vp

yhtä vankasti huolta kuin näistä tuotantoeläimistä, joista tiedän aivan varmasti, että niiden hoito on hyvää, koska, niin kuin täällä edustaja aikaisemmin sanoi, tuottava eläin on hyvinvoiva eläin.

17.36 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puhemies! Itse olen ymmärtänyt niin ja tuossa äskeisen puheenvuoronikin aloitin sillä, että kyllä kaikki suomalaiset ovat niin villieläimistä, lemmikkieläimistä kuin tuotantoeläimistäkin ja niitten hyvinvoinnista kiinnostuneita. Se, minkä takia tässä erityisesti tuotantoeläimiin tämä keskustelu on keskittynyt, johtuu varmaan siitä, että sillä alueella taitavat olla ne kohdat lakiesityksessä, joihin on esitetty kriittistä palautetta, kun taas siellä lemmikkipuolella näkemykset ovat olleet enemmän yhtenäisiä. Jos nyt tulkitsen tätä edustaja Pylvään puheenvuoroa, niin ilmeisesti odotettavissa on, että keskustapuolueelta tulee lakiesitykseen muutosesityksiä lemmikkieläimiä koskien, ja jos ne ovat hyviä esityksiä, niin en näe estettä, etteikö niitä voida ajaa eteenpäin sitten yksimielisesti. Mutta sellaisia tähän lakiesitykseen nyt ei sitten ole kirjattu, joista kiistaa olisi lemmikkieläimiin nähden. Yksimieliset asiat harvemmin keskusteluttavat niin paljon.

Tästä lausujien listasta, joita on monisatapäinen joukko, suurin osa taitaa olla yksityishenkilöitä. Itse en pidä relevanttina nostaa yksittäisten yksityishenkilöiden lausuntoja esille korostetussa merkityksessä, mutta oma tarkoituksenne ei ole nostaa myöskään Eläinlääkäriliittoa jalustalle muihin viranomastahoihin ja lausunnonantajiin nähden. Näen vain, että Eläinlääkäriliitto on ehkä yksi esimerkki selkeästi sellaisesta lausunnonantajasta, joka ei ole minkään tahon etujärjestö muuta kuin eläinlääkäreiden, joitten ammattietikkaan ja työtehtävään taas kuuluu juurikin nimenomaan eläinten hyvinvoinnista huolehtiminen. Ja eläinten hyvinvointilakiahan me tässä käsittelemme.

17.37 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Meillä on ollut hyvin värikäs keskustelu tässä lähetekeskustelussa eläinten hyvinvointilaista, ja todennäköisesti tämä tulee vielä valiokunnissa käymään ja vielä lausuntovaliokunnissa erikseen.

Kyllä minä korostaisin tätä lähtökohtaa, että tuotantoeläin on hyvinvoiva silloin, kun myös viljelijä voi hyvin niin taloudellisesti, sosiaalisesti kuin toiminnallisesti. Eli niissä tilanteissa, missä on tullut näitä räikeitä tuotantoeläinrikkomuksia, on joko henkisesti väsyty tai taloudellisesti tai molempien kautta.

Minun mielestäni tämä laki, mitä nyt ollaan tekemässä tässä, mahdollistaa tuotannon siirtymisen pitkällä siirtymäajoilla toisen tyyppiseen. Asia on tullut esille esimerkiksi juuri parsinavettojen osalta tai liikuntamahdollisuuksien osalta.

Minun mielestäni tämä laki antaa tuotantoeläimille erittäin hyvät lähtökohdat siitä elinpaikasta — puhutaan ruuan, veden saannista, liikkuvuudesta, sitten tästä kipuasiasta, tainnutuksista ja myös teurastuksen valvonnasta eli joka kohdasta sitä eläimen elinkaarta. Puhutaan onnellisen kanan munista, mutta minä uskoisin, että jos tätä lakia käsitellään, niin nämä ovat myös onnellisia kanojakin sen jälkeen, kun ne ovat olleet tuotantojaksossa mukana.

Korostin aikaisemminkin myös sitä, että oikeastaan tämän ulkopuolisen häirinnänkin, mitä esimerkiksi kettutarhoille ja muillekin tapahtuu, että sinne tulee yllätyshyökkäyksiä ja muuta, olisi pitänyt olla rangaistavampaa. Tämä on kuulemma ministerin mukaan — tietenkin tämä on ministeriön alaa — myös käsittelyssä, että näihin kiinnitetään huomiota.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2018 vp

Kotieläinpuolellakin tässä on erittäin hyviä parannuksia siinä, että koirat tullaan merkitsemään, ehkä myöhemmässä jaksossa myös sitten siruttamaan, tai sirutus tulee olemaan pakollista. Itse tässäkin laissa oli näiden isojen kotieläinpopulaatioiden, jotka villiintyivät, rajoittaminen tai mukanaolo.

Eli tässä on erittäin hyvät lähtökohdat, ja toivon tästä raikasta ja reipasta keskustelua. Saadaan nyt vihdoinkin pitkään valmisteltu laki eteenpäin.

17.40 Jari Myllykoski vas: Arvoisa puhemies! Jatkan vähän tuosta, mitä edustaja Pirtti-lahti toi esille ja jo eilen edustaja Eestilä, että kun ihminen voi hyvin, niin eläinkin voi hyvin. Kun me muistamme reilu vuosi sitten, taitaa olla kohta kaksi vuotta, MOTin ohjelman, joka tuli teurastamoista, niin lainaan tässä vapaasti Elintarviketurvakeskuksen Liiton puheenjohtaja Veli-Matti Kuntosta, joka sanoi, että siellä missä työmies ja työnainen voivat hyvin, siellä myös eläimet voivat hyvin. Eli kyllä se kumpuaa siitä, että se hyvinvoiva ihminen hoitaa hyvin työnsä ja kun se on hyvässä asemassa, niin asiat menevät oikein.

Tämä koirien sirutus tulevaisuudessa on erityisen tärkeää. Meillä on räikeitä pentutehtailuja. Meidän pitäisi pystyä ulottamaan jos ei nyt valvontaa niin jollakin lailla myös koirien kenneltoimintaan se, minkälaisissa olosuhteissa näissä niin sanotuissa pentutehtaissa nämä koirat ovat. Sitä tapahtuu nimittäin järkyttävän paljon. Kennelliitto ohjeistaa, montako pentuetta... Muistan sen ulkoa entisenä kasvattajana, vieläkin on kennelnimi Paret olemassa, että oliko se niin, että kahdeksan kuukautta pitää olla väliä. Mutta tätä tehdään niin, että jokaisesta juoksusta pentujen jälkeen astutetaan, niille muille ei vain laiteta papereita.

Eli tätä pitää sitten pystyä jäljempänä tuomaan sen sirutuksen kautta. Meillä on organisaatioita, meillä on jo valmiita järjestöjä tässä maassa, jotka voivat ottaa sen valvonnan, sillä muuten siitä tulee liian kallista, jos viranomaiset rupeavat hoitamaan tätä sirutuksen valvontaa. Näitä siruttajia on jokaisen maakunnan Kenneliiton alaisessa järjestössä, eli joka maakunnasta löytyy niitä, jotka merkitsevät koiria, niin että tästä ei tarvitse tehdä mitään byrokraattista, kallista kukkasta tähän maahan.

En tiedä, mitenkä valiokunnassa tätä voitaisiin käsitellä, niin että estettäisiin tätä ulkomailta käsin tapahtuvaa pentujen tänne myyntiä. Jos me katsomme vaikka sosiaalista mediaa, niin siellä paljon tehdään koiriin ja pieneläimiin liittyvää kauppaa, jossa on erittäin suuria taloudellisia merkityksiä. Uskon, että Kennelliitto ja Suomen Palveluskoiraliitto osaltaan varmasti ovat sellaisia, joita kannattaa ottaa valiokuntaan kuultavaksi, että mitä on tehtävissä, sillä tähän liittyy nyt kovat paineet kieltää myös [Puhemies koputtaa] tiettyjä koirarotuja.

17.43 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Haluan nyt korostaa myöskin näiden asiantuntijoiden ja lausunnonantajien osalta, siis valmisteluvaiheessa lausunnonantokautena olleiden osalta, että en missään tapauksessa kyseenalaistanut Eläinlääkäriliiton asiantuntevuutta. Mutta se vain pisti eilen illalla silmään, kun se Eläinlääkäriliitto oli niin [Jari Myllykosken välihuuto] — pistiköön vaikka korvaankin sitten — korkealla statuksella täällä.

Otan nyt yhden esimerkin sieltä heidän huomioistaan, mikä on äärimmäisen tärkeä: 24/7-päivystys pieneläimille. Se on juuri se, mitä heidän pitää ajaa, ja meidän pitää se myöskin huomioida niin, että se on mahdollista myöskin uudessa maakunnan vastuussa, että se 24/7 on saavutettavissa. Kun me puhumme lemmikeistä, kun me puhumme tuotantoeläimistä, niin tuotantoeläimet tarvitsevat 24/7-päivystystä, se pitää pystyä huolehtimaan,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2018 vp

mutta ennen kaikkea myöskin niiden lemmikeitten omistajille, on koira tai kissa taikka marsu taikka undulaatti, pitää olla se mahdollisuus sen 24/7-päivystyksen saantiin ja vielä kohtuullisella etäisyydellä, niin että siitä eläimen hyvinvoinnista huolehtiminen myös sairaustapauksissa ei tule kohtuuttoman kalliiksi. Me kaikki tiedämme sen, että sitten monta kertaa, kun tulee se taloudellinen näkökulma siihen sairaan lemmikin hoitamiseen, voidaan vielä katsoa päivä kaksi ja voidaan todetakin, että nyt me emme lähdekään enää sen 300 kilometrin päähän hoitamaan tätä rakasta lemmikkiämme, koska hyvinvointi ei enää ole turvattu. Tämä pitää huomioida.

Kyllähän tässä, kun edustaja Myllykoski otti esille tämän pentutehtailun, nimenomaan meidän pitää valiokunnassa kuulla tästä asiasta ja tuoda myöskin vahvasti näkemys mie-tinnössä siitä, mitä me tälle asialle haluamme tehdä. Minun mielestäni, minä taisin edelläkin tuoda sen puheenvuorossa esille, kyllä meidän pitää reilusti ottaa se niin, että se pentu-tuotanto on Y-tunnuksen alaista toimintaa. Elikkä se on myöskin verotettavaa, alvin mu-kaista toimintaa niin, että se on kaikella tavalla valvottua ja selvitettävissä, ja niin, että myöskin Kennelliitto rupeaa oikeasti huolehtimaan siitä, että niitä koiria ei joka juoksuun astuteta. Eli kyllä tässä on paljon meillä yhteistä tekemistä. Minä toivon, että me tähän otamme myöskin vahvasti kantaa valiokunnassa. Ja totta kai tietysti sitten on myöskin se, että emme me saa lähtökohtaisesti mistään koirarodusta sanoa, että se ei sovi tänne meidän yhteiskuntaan, vaan meidän pitää katsoa, että sen kasvattaja on vastuullinen, tietää mitä ro-tua hän kasvattaa ja jalostaa, ja ennen kaikkea kun me haluamme ottaa sen koiran tai minkä tahansa lemmikin, niin me tiedämme, minkälaiseen rotuun me olemme sitoutumassa. Me tarvitsemme myöskin sen osaamisen.

Ja täytyy sanoa vielä myöskin liittyen tuohon, mitä edustaja Pirttilahti toi esille, että kyl-lä kun mennään taas sinne tuotantoeläinpuolelle, niin se tuotantoeläinyksikkö, ne koti-eläintilan rakennukset, on myöskin rauhoitettava, niin että meillä pitää olla siellä myöskin lainsäädännöllisesti mahdollisuus turvata se yksinoikeus.

17.46 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Ihan oli pakko tarttua tähän, koska minä en halua henkilökohtaisesti, että Kennelliittoa negatiivisessa sävyssä millään tavoin arvostellaan koirien kasvattamiseen ja hoivaan liittyvissä kysymyksissä, sillä Kennelliitol-la on jo omat sääntönsä, että kuinka sitten menetellään, kun tietty määrä pentueita tulee. Kennelliitolla on erittäin korkeat kriteerit siitä, ja kasvattajan vastuu on erittäin hyvin sin-ne sisään kirjattu. Mutta se, mitä tapahtuu sen jälkeen, kun kaupallinen sopimus on tehty: Joka tapauksessa vieläkin se kasvattajan vastuu seuraa mukana. Jos koira on niin sanotusti viallinen, niin kyllä siellä kasvattajan vastuu on korostettuna. Uskonkin, että tässä suhtees-sa Kennelliitosta saamme kyllä varmasti sellaisen kaverin lainsäädäntövalmisteluvaihee-seen, että kun me rupeamme mietintöä tekemään liittyen siihen, mitä keinoja voidaan vielä korostaa, niin kyllä sieltä varmasti tukea saadaan.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja ympä-ristövaliokunnan on annettava lausunto.